

Sygn. akt VI Ga 269/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass – Kloc

SO Anna Harmata (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A. w R.

przeciwko: (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego co do punktu I i III wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 2 czerwca 2015 r., sygn. akt V GC 1309/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i III w ten sposób, że:

I. oddała powództwo,

III. zasądza od powoda A. w R. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 2.655 zł (dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt pięć złotych) tytułem kosztów postępowania,

2. zasądza od powoda ma rzecz pozwanego kwotę 155 zł (sto pięćdziesiąt pięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Anna Harmata SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass – Kloc

Sygn. akt VI Ga 269/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 listopada 2015 r.

Powód A. w R. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) SA w W. kwoty 1.487,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że dochodzi należności za czas trwania najmu pojazdu zastępczego marki C. (...), podczas naprawy uszkodzonego samochodu poszkodowanego M. M., to jest od dnia 19 listopada 2012 r. do dnia 14 grudnia 2012 r. Właściciel pojazdu, który spowodował szkodę w pojeździe T. (...) będącego własnością poszkodowanego posiadał ubezpieczenie OC w (...) S.A. Poszkodowany na

podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 19 listopada 2012 roku dokonał przelewu wierzytelności w zakresie prawa do zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego na jego rzecz.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania. Strona pozwana nie kwestionowała, że na skutek kolizji drogowej doszło do uszkodzenia pojazdu, ochrony obowiązkowego ubezpieczenia OC. Pozwany zakwestionował długość okresu korzystania przez poszkodowanego z pojazdu zastępczego oraz stawkę czynszu za 1 dobę najmu, wynosząca 184,50 zł brutto, jako wygórowaną i nie odpowiadającą średniej stawce rynkowej wynajmu pojazdów należących do tego samego autosegmentu co pojazd uszkodzony oraz żądanie odsetek od dnia 15 stycznia 2013 roku.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy zasądził kwotę 1 487,50 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2013 r. (pkt I), oddalając powództwo w pozostałej części (pkt II), zasądził koszty postępowania w wysokości 272 zł. (pkt III), zarządzając zwrot pozwanemu kwoty 25 zł. tytułem niewykorzystanej części zaliczki (pkt IV).

Sąd Rejonowy ustalił, że dnia 27 października 2012 r. miała miejsce kolizja drogowa, na skutek której uszkodzeniu uległ pojazd poszkodowanego M. M. marki T. (...) o nr rej. (...). Sprawca wypadku był ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. W samochodzie został uszkodzony zderzak przedni, maska, reflektor przedni, chłodnica, karoseria, doszło do wycieku płynu chłodniczego i oleju silnikowego. Pojazd został przyjęty do naprawy w dniu 19 listopada 2012 roku, natomiast zakończenie naprawy oraz jego odebranie nastąpiło w dniu 14 grudnia 2012 roku (25 dni roboczych).

Powód w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w dniu 19 listopada 2012 r. zawarł z poszkodowanym umowę najmu pojazdu zastępczego marki C. (...) - segment klasy C, przez okres trwania naprawy samochodu, tj. od dnia 19 listopada 2012 r. do dnia 14 grudnia 2012 r. Strony ustaliły stawką dobową za najem pojazdu zastępczego, trwającego powyżej 7 dni na kwotę 184,50 zł. Poszkodowany umową cesji wierzytelności z dnia 19 listopada 2012 r. dokonał przelewu prawa do zwrotu kosztów najmu auta zastępczego na rzecz strony powodowej.

Sąd Rejonowy ustalił, że uzasadniony czas naprawy pojazdu powinien być wynosić nie więcej niż 25 dni kalendarzowych, wyszczególniając konieczne czynności naprawy.

Sąd Rejonowy dalej wskazał, powołując się na dowód z opinii biegłego sądowego, że ceny najmu pojazdu osobowego segmentu C w drugim półroczu 2012 roku na rynku lokalnym województwa (...) kształtowały się na poziomie od 90,00 zł brutto za dzień do kwoty 184,50 zł brutto, przy przyjęciu okresu trwania najmu powyżej 14 dni. Jednocześnie średnia stawka dobową za najem pojazdu klasy C w wynosiła 117,00 zł brutto.

Za najem samochodu zastępczego, dnia 30 listopada 2012 roku i 31 grudnia 2012 roku strona powodowa wystawiła faktury VAT o nr (...) na kwotę 2.029,50 zł i nr (...) na kwotę 2.583,00 zł. Termin zapłaty faktury z dnia 30 listopada 2012 roku został ustalony na dzień 14 grudnia 2012 roku, a z dnia 31 grudnia 2012 roku na dzień 14 stycznia 2013 roku. Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 4.612,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę tytułem nieuregulowania należności w terminie 4 dni od otrzymania wezwania. Strona pozwana wezwanie odebrała 22 marca 2013 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, że ubezpieczyciel odpowiadający z tytułu ubezpieczenia OC za sprawcę szkody obowiązany jest do jej naprawienia w całości. Ta zasada odnosi się również do kosztów wynajmu pojazdu zastępczego w zakresie, w jakim pozostają one w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę, w tym wypadku z kolizją drogową. Niezbędny czas naprawy Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego, w zakresie stawek najmu wskazał także na opinię biegłego podając, że pomimo, iż przyjęta stawka najmu była najwyższą ze stawek z przedziału przedstawionego przez biegłego, to Sąd nie miał podstaw, aby uznać ją za nadmiernie wygórowaną. W ocenie Sądu Rejonowego poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania najkorzystniejszej oferty występującej na rynku. Tym samym brak było podstaw, aby ustalać wysokość odszkodowania z zastosowaniem innych stawek. Ostatecznie Sąd uznał przyjętą stawkę najmu w kwocie 184,50 zł brutto za uzasadnioną.

Wyrok w części dotyczącej zasądzenia kwoty 1487,50 zł i w konsekwencji w części dotyczącej kosztów procesu zaskarżył pozwany apelacją.

Pozwany w apelacji zarzucił naruszenie:

- art. 361 § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie , iż koszty wynajmu samochodu zastępczego ustalone w oparciu o stawkę zastosowaną przez powoda stanowią celowe i ekonomiczne uzasadnione wydatki mające doprowadzić stan majątku poszkodowanego do stanu sprzed zaistnienia szkody,

- art. 822 § 1 kc przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie , w wyniku czego na pozwanego został nałożony obowiązek zapłaty odszkodowania przekraczającego granicę odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela udzielającego ochrony ubezpieczeniowej w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych,

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 278 kpc poprzez naruszenie granic swobodnej oceny dowodów i błędną ocenę dowodu z opinii biegłego sądowego skutkującą pominięciem tej okoliczności, że najwyższa ze stawek wynajmu samochodów należących do segmentu C w wysokości 184,50 zł. za 1 dobę wynajmu samochodów należących do stawek rynkowych , była stawką oferowaną właśnie przez powoda i z tego względu nie może posłużyć jako wyznacznik analizy, czy stawka najmu zastosowana przez powoda odpowiada stawkom rynkowym i czy nie jest nadmiernie wygórowana.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku :

- w pkt I w zw. z pkt II poprzez oddalenie powództwa ,

- w pkt III poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I instancję

oraz wniósł o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu apelacji pozwany przytoczył argumenty na poparcie zgłoszonych zarzutów, w tym wskazał, że średnia stawka wskazana w opinii biegłego to kwota 117 zł. brutto z jedną dobę. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany zaś zweryfikował stawkę do 125 zł. za dobę i wypłacił odszkodowanie w wysokości 3 125 zł. /25 dni x 125 zł./.

Pozwany powołał się na art. 361 kc i art. 363 kc oraz wskazał, że zakres szkody nie może pozostawać w oderwaniu od panujących stosunków społecznych czy ekonomicznych. Szkoda winna zostać ustalana wg wartości rynkowych. Szkoda z tytułu najmu pojazdu zastępczego winna się kształtować na warunkach obowiązujących na rynku t.j. przez prawo popytu i podaży, w wyniku umów zawieranych przez strony o przeciwstawnych interesach oraz poziomu zamożności społeczeństwa. Pozwany przyznając, że na rynku istnieją różne stawki najmu, zaprzeczył, aby wszystkie ukształtowane zostały w wyniku mechanizmu rynkowego. Ten mechanizm w przedmiotowej sprawie został zachwiany. Umowa została zawarta przez podmiot, który już na tym etapie wiedział, że ten koszt go nie obciąży, zatem nie był zainteresowany w jej optymalizacji. Pozwany podkreślił też, że najwyższa stawka przyjęta przez biegłego to właśnie ta zastosowana przez powoda, gdzie drugą z kolei w porządku malejącym jest już stawka znacznie niższa, a to 130 zł. pozostałe stawki są niższe, średnia zaś to 117 zł. Poszkodowany winien współpracować z ubezpieczycielem przy likwidacji szkody, a nie podejmować dowolnie decyzje gospodarczo nieracjonalne. Konieczność skorzystania z najdrożej wypożyczalni winna zostać wykazana, brak zaś przesłanek skazujących na adekwatność oferty powoda do potrzeb poszkodowanego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest uzasadniona.

W sprawie istotę sporu stanowiła stawka najmu, której zwrotu domagał się powód, a co do której pozwany zgłosił zarzut nadmiernie wygórowanej.

Sąd Rejonowy przyjął, iż stawka w wysokości 184,50 zł brutto podlegała zwrotowi przez ubezpieczyciela, jako wynikająca z umowy najmu samochodu zastępczego, w braku przymiotu nadmiernie wygórowanej.

Sąd Rejonowy przeprowadził dowód z opinii biegłego, w której to opinii biegły wskazał, iż średnia stawka najmu samochodu zastępczego odpowiadającego typowi samochodu uszkodzonego stosowana na terenie R. w czwartym kwartale 2012r. wynosiła 117,00 zł brutto. Tak więc stawka wskazana przez biegłego była niższą zarówno od stawki zapłaconej przez ubezpieczyciela jak i stawki żądanej przez powoda. Biegły w swojej opinii wskazał sposób i podstawy dla ustalenia średniej stawki, wymieniając konkretne firmy wynajmujące samochody i obowiązujące u nich stawki, odpowiadające okresowi, czasokresowi i przedmiotowi najmu jak w niniejszej sprawie; wyliczając następnie stawkę średnią.

Sąd Rejonowy na podstawie tejże opinii poczynił ustalenia faktyczne, przyjmując średnią stawkę dobową za najem pojazdu zastępczego segmentu „C” na rynku lokalnym w wysokości 117 zł brutto, oceniając tą opinię jako pełną, kompleksową i właściwą - jednocześnie jednak przyjął, iż stawka przyjęta przez powoda w wysokości 184,50 zł brutto nie była nadmiernie wygórowaną ponieważ mieściła się w stawkach przyjętych przez biegłego dla wyliczenia uśrednionej stawki najmu, a powód nie miał obowiązku szukać warsztatu najtańszego.

Otóż w ocenie Sądu Okręgowego zestawienie tych dwu stawek tj. wyliczonej przez biegłego średniej – 117 zł, oraz dochodzonej przez powoda – 184,50 zł jednoznacznie wskazuje, iż stawka 184,50 zł jest stawką nadmiernie wygórowaną w stosunku do średniej stawki cen obowiązujących na rynku. Przyjmując sposób wyводу Sądu Rejonowego należało by przyjąć, iż każda stawka wynikająca z umowy zawartej na rynku byłaby stawką podlegającą zasądzeniu, skoro wystarczyłoby de facto, iż biegły ująłby stawkę tą jako dane wyjściowe do wyliczenia stawki średniej. Należy bowiem wskazać, iż stawka 184,50 zł zastosowana przez Sąd Rejonowy wprawdzie została ujęta przez biegłego jako występująca na rynku (wynikała zresztą przedłożonej do akt sprawy umowy), jednocześnie jednak stanowiła stawkę najwyższą w zestawieniu biegłego i co ważniejsze - znacznie różniącą się od pozostałych. Celem opinii było ustalenie stawki średniej na rynku po to właśnie, aby przyrównać tą stawkę ze stawką zastosowaną przez powoda w umowie. Innymi słowy nie kwestia przyjęcia przez biegłego danej stawki jako jednej ze stawek wyjściowych przy wyliczaniu średniej, ale wyliczona średnia stawka stanowi przesłanką dla ustalenia czy stawka objęta żądaniem pozwu jest nadmiernie wygórowana. Odbywa się to poprzez zestawienie i porównanie tych stawek. Weryfikacji w tym zakresie nie wytrzymała stawka żądana przez powoda w wysokości 184,50 zł, stanowiąc stawką na tyle wyższą od średniej stawki rynkowej, iż należało przyjąć jej przymiot nadmiernie wygórowanej. Tym samym zasadnym był zarzut naruszenia art. 233 § 1 kc w zakresie ustalenia przez Sąd Rejonowy braku wygórowania stawki. Zasadnym był też zarzut naruszenia art. 361 § 1 kc. Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego świadczonego z tytułu ubezpieczenia OC jest określona granicami odpowiedzialności cywilnej posiadacza. Do rozstrzygnięcia o odszkodowaniu ubezpieczeniowym przy ubezpieczeniu OC koniecznym jest sięgnięcie do ogólnych reguł kodeksu cywilnego odnoszących się do zakresu odszkodowania w szczególności do przepisu art. 361 § 1 i 2 kc. Reguły te nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż w ramach odszkodowania należą się tylko celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, bo tylko takie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie stanowisko SN zawarte w uchwale z dnia 13.06.2003r, sygn. akt III CZP 32/03, zgodnie z którym odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku. Na gruncie przedmiotowej sprawy należało to odnieść do stawek najmu, ustalonych według cen występujących na rynku lokalnym jako stawek średnich, nie zaś i rażąco odbiegających od tych cen. Powód nie wykazał przy tym, że zastosowana wysoka stawka odbiegająca od średnich dla samochodów segmentu klasy C, miała w indywidualnym przypadku poszkodowanego w przedmiotowej sprawie racjonalne i ekonomiczne uzasadnienie, a tym samym szkoda w zakresie przekraczającym stawki średnie pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w myśl art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w pkt I i III i oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania przed Sądem I instancji w

oparciu o art. 98 kpc stosownie do wyniku postępowania, a na które złożyły się koszt opinii biegłego oraz koszt zastępstwa procesowego w pierwszej instancji stosownie do § 6 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r., tekst jednolity z dnia 25 lutego 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).

W przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 kpc, art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i § 6 pkt 2 w zw. z § 12 pkt 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r., tekst jednolity z dnia 25 lutego 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).